

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 1(13), 2024

Мукачево

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації КВ №23347-13187Р*

Переєстрований у 2024 році, ідентифікатор медіа R30-04573

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-методичною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.04. 2024 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, Заслужений економіст України, перший проректор, Мукачівський державний університет

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар: Мовчан К.М., Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабаций Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент;

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи;

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти;

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор;

Лужанська Тетяна Юрївна – к. географічних наук, доцент;

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., професор;

Мілашовська Ольга Іванівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та музейної справи;

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н., доцент, декан гуманітарного факультету;

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри музичного мистецтва;

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор;

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії;

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор кафедри економіки та фінансів;

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання;

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти;

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту;

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти;

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

С. 129-136.

5. Іванова В. В., Попович О. М. Розвиток сенсорних навичок у дітей дошкільного віку засобами LEGO-конструювання. *Перспективи та інновації науки. Серія: Педагогіка, Серія: Психологія, Серія: Медицина* / гол. ред. Н. М. Чернуха. Київ, 2023. № 4(22). С. 119-129.

6. Рома О. Ю., Близнюк В. Ю., Борук О. П. Програма розвитку дитини від 2 до 6 років та методичні рекомендації «Безмежний світ гри з LEGO». 2016. 140 с.

7. Ульянець Г. П., Горяїнова В. В. Інноваційні технології: ЛЕГО-конструювання в дошкільному закладі. Харків, 2016. 62 с.

УДК 373.2.015.31:159.942:373.2.011.3-053.4(045)

Іванова В.В.

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівський державний університет

Русин А.І.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ ЧУЙНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті представлено результати аналізу наукових праць українських та зарубіжних учених з проблеми розвитку емоційної чуйності у дошкільників; розкрито особливості розвитку емоційної чуйності в дітей старшого дошкільного віку. Встановлено, що найбільш сензитивним для розвитку емоційної чуйності є старший дошкільний вік. Цей процес невіддільний від гармонійного розвитку всіх сторін особистості.

Ключові слова: емоції, емоційна чуйність, цінності, дошкільник.

The author of the article has analyzed the scientific works of Ukrainian and foreign scientists, revealed the peculiarities of the development of emotional responsiveness in children of senior preschool age. It has been established that the most sensitive for the development of emotional responsiveness is the senior preschool age. This process is inseparable from the harmonious development of all aspects of the personality.

Key words: emotions, emotional sensitivity, values, preschooler.

Проблема дослідження полягає в необхідності вивчення емоційної та морально-етичної компетенції у дітей дошкільного віку в умовах загального культурного спаду та зниження цінності творчого самовираження в суспільстві. Враховуючи сучасний культурний контекст з відмовою від загальноприйнятих моральних норм та значущості естетичного виховання, дослідження інтенсивності розвитку емоційної чуйності у дітей дошкільного віку стає актуальним завданням у педагогіці та психології.

Розвиток емоційної чуйності є основою формування в дошкільнят емоційно-усвідомленого сприйняття творів мистецтва. Підтвердження цьому ми знаходимо в Базовому компоненті дошкільньої освіти, де вказується, що розвиток емоційної чуйності передбачає не тільки відгук дитини на емоції близьких людей і друзів, а й також емоційну реакцію на твори образотворчого мистецтва, музичні та художні твори, світ природи.

Сензитивність дошкільного віку в розвитку емоційної чуйності широко розкривається багатьма дитячими психологами й педагогами (Т. Сваренко, Г. Костюк, О. Запорожець, О. Кульчицька, Т. Піроженко, О. Кононко тощо), які вказують на особливу сприйнятливості дитини, чутливість до художніх образів, яскравість прояву емоційного відгуку, емпатії, а також допитливість, бажання пізнавати навколишній світ.

Мета статті – на основі аналізу наукових праць українських та зарубіжних науковців розкрити особливості розвитку емоційної чуйності в дітей старшого дошкільного віку.

Вивчення емоцій дошкільнят в українській психології пов'язано з іменами таких вчених, як І. Сікорський, В. Зеньківський, О. Запорожець, Д. Ніколенко та інші.

І. Сікорський у своїй книзі «Виховання у віці першого дитинства» писав: «Достовірно тільки те, що почуття й афекти з'являються у дітей значно раніше, ніж інші види психічних функцій (наприклад, воля, розум), і в певний час складають найвидатніший бік їх душевного життя» [9].

Психолог і педагог, богослов і філософ В. Зеньківський у своїй книзі «Психологія дитинства» відводить емоційним явищам одне з перших місць в розвитку дитини. Емоції, за В. Зеньківським, – це, перш за все, сама природність поведінки дитини, безпосередність, грація і свобода [2].

Л. Виготський писав: «Можна не тільки талановито мислити, а й талановито відчувати» [1].

Науковці одноставно відзначають, що дошкільний вік – найбільш сприятливий період для всебічного розвитку особистості, який є етапом інтенсивного психологічного дозрівання. Саме в цей період «відбуваються прогресивні зміни в багатьох сферах, удосконалюються психічні процеси (увага, пам'ять, мислення, мовлення, уява), активно розвиваються особистісні якості, на їхній основі відбувається становлення здібностей і схильностей» [7].

Передумовами успіху розвитку дітей є обов'язкове формування емоційної чуйності, естетичного ставлення до всього навколишнього, а також умінь цінувати прекрасне в житті.

Дошкільний вік відрізняється від інших вікових груп особливостями умов життя і вимог, що висувуються дітям на даному етапі розвитку, рівнем розвитку

психологічної структури особистості, особливостями взаємовідносин дітей з навколишнім світом, знань дитини та її мислення, низкою специфічних фізіологічних особливостей [7].

У цей період діти «як губка» вбирають, накопичують і засвоюють отримані знання. «Успішному здійсненню цієї важливої життєвої функції сприяють характерні здібності дітей цього віку: довірливе підпорядкування авторитету, підвищена сприйнятливність, вразливість, наївно-ігрове ставлення до багатьох речей, з якими вони стикаються» [7].

У дослідженнях Ж. Піаже підкреслюється, що діти старшого дошкільного віку «вже не обмежуються пізнанням окремих конкретних фактів, а прагнуть проникнути в суть речей, зрозуміти зв'язок явищ». У цьому віці стає можливим формування уявлень та елементарних понять [12].

В. Сухомлинський у своїх працях зазначає, що «яскраві зорові образи живописних творів емоційно сприймаються дітьми, пробуджують їхню фантазію, уяву, розвивають спостережливість та інтерес до всього, що їх оточує». Через емоційне сприйняття, у дітей поступово розвивається емоційна реактивність (чуйність) на засоби виразності та художні образи. Діти не тільки дивляться на твори мистецтва, але й розпізнають їхні перші естетичні якості. Вони розпізнають більш тонкі відмінності, роблять більш тонкі порівняння і можуть знайти виразні слова [8].

Накопичення досвіду і знань є необхідною передумовою розвитку емоційної чуйності у дітей дошкільного віку. Накопиченню досвіду сприяють пізнавальні потреби, пізнавальні інтереси та пізнавальна діяльність, яку вони стимулюють. «Інтерес до пізнання реального світу – один із найбільш фундаментальних і значущих у дитячому розвитку» [3].

Естетичне життя дитини чудове своїм універсалізмом, «все прекрасне, в якій би не було формі, приваблює і захоплює дитя». Дитина любить і музику, і казку, і малювання, і ліплення, і танці, і сценічну виставу [3].

Характерна риса естетичного дитячого життя полягає в його творчому характері: дитина ніколи не зможе обмежитися естетичним сприйняттям, вона незмінно прагне до творчості, використовуючи всі доступні їй засоби (М. Дубовик, О. Половіна).

На думку Л. Виготського, дитяча художня творчість необхідна насамперед самій дитині для розвитку її уяви, емоційно-естетичної сфери, оволодіння мовленням як засобом передачі думок, почуттів, внутрішнього світу людини. Формування в дітей словесної творчості відбувається на основі комбінуючої діяльності уяви, яка, за словами Л. Виготського, лежить в основі творчої діяльності дитини [1].

Уява дитини дає їй змогу використовувати добре знайомі художні образи,

образні типові вирази, слова з попереднього досвіду, однак комбінація цих елементів представляє вже щось нове, творче, таке, що належить самій дитині, а не просто відтворює те, що дитина вже мала нагоду спостерігати, чути або бачити [1].

Діти старшого дошкільного віку дуже активно слухають та інтерпретують музику. Це проявляється у спробах передати художні образи за допомогою музично-ритмічних рухів, у виборі музичних інструменту, які найкраще характеризують художній образ, у зображенні музичних вражень у малюнку, вигадуванні вірша, який відбиває враження від почутого музичного твору, бажанні використати цю музику у дитячому оркестрі чи музично-художній театралізації. Таким чином, дитина реалізує природну потребу перетворити внутрішню насиченість музикою на продукт власної творчості [6].

Дослідження підтверджують, що старший дошкільник переживає переживання і почуття хвилювання від участі у виставі, святі, музичному оркестрі. Бажання дитиною добре виконати ту чи іншу роль показує, що для дитини стає головним не сам процес діяльності, а результат участі в ній. Художньою творчістю, а не грою виступає прагнення отримати дитиною схвалення в тій чи іншій діяльності та спрямованість на результат.

Дитина старшого дошкільного віку зможе досягти вираження і з'ясування почуттів тільки за допомогою образів, що живлять її почуття. «Центром» для осідання почуттів дитини, для їхнього формування у свідомості, є образи оповідань, казок, малюнки, музика, вірші – без цього вони проходять душу, як кризь сито, і, падаючи в глибину душі, каламутять і обтяжують її [1].

Важлива роль у розвитку та вихованні в дітей старшого дошкільного віку емоційної чуйності належить родині. В умовах сім'ї складаються: переконання та ідеали; емоційно-моральний досвід; оцінки та ціннісні орієнтації; ставлення до оточуючих людей.

Обираючи ту чи іншу систему еталонів і цінностей (духовних, матеріальних), сім'я значною мірою визначає рівень і зміст розвитку дитини [5].

Певної підготовки дітей потребує сприйняття художньої інформації, формування їхнього особистого досвіду, налаштованості на зустріч із прекрасним. Передумовами емоційної чуйності є такі положення:

- сприйняття різноманіття видів мистецтва дає можливість естетично освоювати світ у всій його складності та багатстві (Г. Лабунська);

- звернення в дитячій творчості до різних видів художньої діяльності дає змогу на практиці реалізувати поліхудожність старшого дошкільного віку (Г. Шевченко);

- розуміння емоційно-сислової інтонації твору, як людського

висловлювання, ставлення, як вираження внутрішньої особистісної наповненості її творця.

Певні вікові особливості дітей старшого дошкільного віку є психологічною передумовою для розвитку емоційної чуйності. Отримуючи ті чи інші враження від сприйняття об'єкта, у дошкільнят відбувається підвищена емоційність. Дітей старшого дошкільного віку з «художнім» типом людини зближує наочна образна пам'ять, певна недостатність абстрактної уваги, яскравість сприйняття і багата уява.

Завдання дорослих – наполегливо працювати і виконувати нелегку роботу, щоб діти відчували і розуміли, що життя прекрасне. Розвитку дитячої емоційної чуйності передбачає певних умов. Перш за все, це середовище, в якому діти живуть і розвиваються. Сюди входить їхнє оточення, зовнішній вигляд людей та стосунки з іншими людьми.

Розвиток емоційної чутливості дітей різних вікових груп є однією з основних позицій у змісті освіти і розвитку дітей дошкільного віку.

У більш дорослому віці емоційна сфера починає відігравати центральну роль у системі психічних здібностей. У дитинстві діти переживають свої емоції у світі, створеному їхньою уявою.

Діти дошкільного віку, як відомо, чутливі до розвитку емоційної чуйності. Характерна риса дитячого естетичного життя полягає в його мистецькому характері: дитина не вміє обмежуватися естетичним сприйняттям, вона незмінно прагне до творчості, користуючись усіма доступними засобами [3].

У старшому дошкільному віці відбувається значний, нерівномірний розвиток усіх компонентів емоційної чуйності.

з психологічної точки зору, причини для залучення дітей є наступними:

- по-перше, провідним видом діяльності є гра (сюжетно - рольова, гра - драматизація, яку корифеї психології називали «своєрідною передестетичною діяльністю»). Гра – це спосіб пізнання навколишнього світу, самовираження, творчості;

- по-друге, дитина ще багато в чому «першовідкривач», визначається це тим, що дитині дошкільнику притаманне почуття новизни і цікавості до навколишнього світу;

- по-третє, дитина дуже чутлива до мови і звуку як матеріалу літератури, до кольору як до матеріалу живопису тощо.

Діти старшого дошкільного віку із задоволенням фантазують, вигадують, однак у більшості дітей не виражене власне ставлення до образу. Автори В. Бутенко, В. Сухомлинський, Л. Шелестова ідею розвитку в дитини естетичного освоєння світу пов'язали з пробудженням у неї спорідненої уваги по відношенню до навколишнього світу.

Дитині в старшому дошкільному віці прийти до розуміння емоційного твору можливо тільки у зв'язку з переживанням емоції, що з'явилася в результаті відгуку на художній твір. Учені зазначають, що емоції в мистецтві – це художні емоції. На відміну від буденних, художні емоції мають вищий ступінь концентрації, «дозволяють особливо глибоко проникнути в сутність тих чи інших сторін дійсності» [3].

Таким чином, розвиток емоційної чуйності невіддільний від гармонійного розвитку всіх сторін особистості. Завдання педагога створити в групі ЗДО такі умови для розвитку дитини, щоб викликати почуття здивування і радості відкриття.

Старший дошкільний вік створює прекрасні передумови, можливості для розвитку емоційної чуйності. Саме у дітей п'яти-шести років спостерігається свіжість і гострота сприйняття, здатність широ дивуватися, яскравість і свобода уяви. У цьому віці діти в змозі передавати живописний образ, давати оцінки, висловлювати естетичні судження.

Емоційна чуйність і почуття краси формуються через практичну творчу діяльність і безпосередньо її накопичення. Збагачення власного творчого досвіду створює в дитини певну установку на естетичне сприйняття дійсності, що сприяє формуванню емоційної чуйності.

Вищесказане констатує про те, що найбільш сензитивним для розвитку емоційної чуйності є старший дошкільний вік. У цьому віці переважає таке пізнання світу, як чуттєве. Діти відчувають підвищений емоційний стан від сприйняття того чи іншого об'єкта. На думку психологів, дитина чуйно сприймає емоційні моменти. Дитину з художнім типом зближує недостатність абстрактного мислення, наочна, образна пам'ять. На думку педагогів, які займаються художнім вихованням дітей, сукупність таких якостей дитячої психіки, як образність, асоціативність, уява тощо, є ніщо інше, як дивовижний дитячий генетично обумовлений творчий механізм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте. Москва: Просвещение, 1967. 260 с.
2. Зеньковский В.В. Психология детства. Москва: Школа-Пресс, 1995.
3. Камінська О. Розвиток емоційної сфери, пізнавальних психічних процесів. Соціалізація старших дошкільників. *Психолог дошкілля*. 2010. № 2. С. 9–21.
4. Лазаренко В. В. Розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку у театралізованій діяльності. *Young Scientist*. 2019. № 12(76). С. 279–282.
5. Мельничук І. В. Генеза емоційних особливостей у сучасних дітей. *Наука і освіта*. Одеса, 2002. № 5. С. 42–44.
6. Науменко С. І. Музично-естетичне виховання дошкільників. Київ: Магістр-S, 1996. 96 с.

7. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посіб. для самостійної роботи студента. Київ: Академвидав, 2011. 376 с.
8. Савченко Н. С. В. О. Сухомлинський про роль естетичного виховання у процесі становлення особистості. *Наукові записки КДПУ*. Серія: Педагогічні науки. 2003. Вип. 52, Ч. 1. С. 209–213.
9. Сикорский И. А. Воспитание в возрасте первого детства. *Сборник научно-лит. статей по вопросам общественной психологии, воспитания и нервно-психической гигиены*: в 5 кн. Книга вторая. Статьи по вопросам воспитания. Киев, 1899. С. 1–134.
10. Трофаїла Н. Д. Емоційний розвиток дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки*. 2014. № 1.45(106). С. 155–158.
11. Goleman D. Emotional intelligence. New -York: Bantam books, 1995. 512 p.
12. Piaget J. Psychology and Epistemology. Harmondsworth, 1972. P. 32.

УДК 159.937:165.2:37.016:373.2.011.3-053.4(045)

Іванова В.В.

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівський державний університет

Фельдеші К.Т.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА СТРУКТУРА ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ІСТОРІЇ ПРЕДМЕТНОГО СВІТУ

У статті охарактеризовано психолого-педагогічну структуру пізнавального інтересу дошкільників до історії предметного світу, яку складають взаємопов'язані між собою інтелектуальні, емоційні, регулятивні та творчі процеси. Встановлено, що в процесі освітньо-виховного процесу важливо розвивати такі процеси, як інтелектуальні (здатність до аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, установлення причинно-наслідкових зв'язків), емоційні, вольові (розвиток цілеспрямованості, формування дій з планування), творчі (розвиток варіативності й гіпотетичності) – усе, що в органічному зчепленні й становить основу розвитку пізнавального інтересу дошкільнят до історії предметного світу.

Ключові слова: *інтерес, пізнавальний інтерес, предметний світ, дошкільник.*

The article characterizes the psychological and pedagogical structure of preschoolers' cognitive interest in the history of the subject world, which consists of interrelated intellectual, emotional, regulatory and creative processes. It has been established that in the course of the educational process it is important to develop such processes as intellectual (ability to analyze, synthesize, compare, generalize, establish cause and effect relationships), emotional, volitional (development of purposefulness, formation of planning actions), creative (development of variability and hypotheticality) - all of which are organically interconnected and form the basis for the development of preschoolers' cognitive interest in the history of the subject world.

Key words: *interest, cognitive interest, object world, preschooler.*

ЗМІСТ

ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ		
Білей Є.В.	МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПРЕДМЕТ ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ СТУДІЙ	3
Брижак Р.В. Кас'яненко О. М.	ПРОФЕСІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СТРАТЕГІЙ ВИКЛАДАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ	7
Кузьма-Качур М. І. Герич А. А.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	11
Вегеш О.В.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙ НА ЕТАПІ ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА	17
Кузьма-Качур М. І. Гулько І. В.	ПРОЄКТ ЯК ФОРМА МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	21
Гусак О.-Е. В. Веремчук О. В.	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ У ДЕРЖАВНИХ АРХІВАХ	25
Іванова В.В. Вакій А.В.	ОСВІТНЬО-РОЗВИВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	30
Іванова В.В. Русин А.І.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ ЧУЙНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	34
Іванова В.В. Фельдеші К.Т.	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА СТРУКТУРА ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ІСТОРІЇ ПРЕДМЕТНОГО СВІТУ	40
Калитич Н.В.	ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	45
Коваль А.В. Пинзеник О.М.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	48
Лемак Т. В. Молнар Т. І.	ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА: СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ	51
Микуліна А. К. Вегеш О. В., Фечка К. Р.	ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ	55
Микуліна А. К. Бучелла М. І. Дем'янчук В.М.	РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРАЦІЇ РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	59
Одошевський О.С. Козарь О.П.	ВАЖЛИВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ У ГАЛУЗІ ІНЖЕНЕРІЇ ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИХ ЗНАНЬ З ХІМІЇ	63
Одошевський О.С. Малець О.О.	МИСЛЕННЯ ЯК ВИЩА ФОРМА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ВІДОБРАЖЕННЯ В СВІДОМОСТІ ЯК СФЕРИ ЛЮДСЬКОЇ ДУХОВНОСТІ	67

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>